Raadsvoorstel

Raadsvergadering
1-3-22

Agendapunt
6

Nummer
22int00676

Onderwerp
Nieuwe vorm rekenkamer

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Het doel van dit voorstel is om te komen tot een toekomstbestendige rekenkamerfunctie die voldoet aan de eisen gesteld in het wetsvoorstel ‘Versterking Decentrale Rekenkamers’. Hiervoor heeft de huidige rekenkamercommissie de brief ‘Toekomst Rekenkamer’ opgesteld. Op deze brief zijn ook reacties gekomen vanuit de raadsfracties en college van B&W. Deze reacties zijn ook meegenomen in de uitwerking van dit raadsvoorstel. Er wordt voorgesteld om te kiezen voor ‘model drie’. Dit model gaat uit van drie leden en doet de onderzoeken in eigen beheer. Het instellen van de nieuwe rekenkamerfunctie zorgt ervoor dat er een nieuwe verordening moet komen. De concept-verordening zit in de bijlage van dit raadsvoorstel.

1 Inleiding
Vanuit de Rekenkamer Commissie Borne is de notitie Toekomst Rekenkamer opgesteld (zie bijlage). Hierin is weergegeven welke wijzigingen het wetsvoorstel ‘Versterking Decentrale Rekenkamers’ behelst en welke modellen mogelijk zijn voor een nieuwe rekenkamer voor de gemeente Borne. Voorafgaande aan deze discussienota is er contact geweest met andere gemeenten om te onderzoeken of een gezamenlijke rekenkamer tot de mogelijkheden behoort. Ook een personele unie met andere rekenkamer(commissies) is bekeken. Dit heeft niet geleid tot het instellen van een gezamenlijke rekenkamer. Wel blijft uiteraard de vrijwillige samenwerking van rekenkamers binnen de netwerksteden overeind.
De raad is in de gelegenheid gesteld om te reageren op de brief “Toekomst van de rekenkamer”” zodat deze reacties verwerkt konden worden. Een aantal raadsfracties heeft een reactie gegeven op de notitie. Ook het college van B en W heeft een reactie gegeven.
Bij het voorbereiden van het raadsvoorstel is contact geweest met de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR). De NVRR heeft geen modelverordening Rekenkamers en zal ook niet komen met een modelverordening.
Het Ministerie Binnenlandse Zaken heeft de nota “Ïnspiratiekaders: effectievere invulling lokale rekenkamer” gepubliceerd. Deze nota is opgesteld in samenwerking met de VNG, NVRR, vereniging van raadsleden en de vereniging van griffiers. Deze nota bevat handvatten voor een goed functionerende rekenkamer.

2 Beoogd resultaat
Het doel van dit voorstel is om te komen tot een toekomstbestendige rekenkamer die voldoet aan de nieuwe wettelijke eisen. Daarnaast is het doel om verder te professionaliseren.
Om tot een toekomstbestendige rekenkamerfunctie te komen is het noodzakelijk om tot een nieuwe verordening komen en te kiezen voor één van de modellen zoals beschreven in de brief '"Toekomst van de rekenkamer"' (zie bijlage).

3 Argumenten

Waarom moet de rekenkamerfunctie opnieuw ingericht worden?
De aanleiding hiervoor is het wetsvoorstel 'Versterking Decentrale Rekenkamers'. Dit voorstel geeft geen ruimte meer voor de huidige vorm van de rekenkamercommissie Borne.

Waarom moet het nu?
Het termijn van de voorzitter van de rekenkamercommissie loopt 22 maart 2022 af. Omdat tegelijkertijd het aankomende wetsvoorstel 'Versterking Decentrale Rekenkamer' er aan komt is dit een gunstige gelegenheid om in Borne te komen tot een nieuwe rekenkamerfunctie. Dit traject is in 2021 al ingezet met de brief 'nieuwe vorm rekenkamer'. Deze brief is vanuit de rekenkamercommissie aan de fracties gestuurd. Omdat de huidige fracties ook reacties hebben gegeven op deze brief is het ook logisch dat besluitvorming nog in deze raadsperiode plaatsvindt. Zouden we een nieuwe raad hierover laten besluiten betekent dit ook stap terug in de voorbereiding.

Waarom is de keuze op model 3 gevallen (en niet de andere modellen)?
In de discussienota ('"Toekomst van de rekenkamer"') die de raad is aangeboden zijn een aantal varianten beschreven. Op basis van de reacties op deze discussienota wordt de voorkeur gegeven aan een Rekenkamer die bestaat uit drie leden (incl. de voorzitter). Deze variant geeft voldoende zekerheid als leden wegens ziekte voor langere tijd uitvallen. Daarnaast zorgt de samenwerking tussen de leden ook tot hogere kwaliteit. Een rekenkamer met drie leden is daarnaast ook een samenstelling die bij andere gemeenten van vergelijkbare omvang vaker gekozen wordt.
De voorkeur ligt ook bij een rekenkamer die de onderzoeken in eigen beheer uitvoert. Dit zorgt voor een vaste kwaliteit aan onderzoeken en de kosten zijn significant minder hoog.

De verordening
Omdat er geen modelverordening is vanuit de NVRR of VNG zijn er verordeningen van vergelijkbare gemeenten als model gebruikt. De concept-verordening is aangepast naar de Bornse situatie.

4 Kanttekeningen

Besluitvorming
Er is onzekerheid over wanneer het wetsvoorstel wordt aangenomen. Het ligt niet in de verwachting dat er nog (grote) wijzigingen zullen komen uit de behandeling. Met de nieuwe rekenkamerfunctie Borne wordt ook voldaan aan de oude wettelijke eisen. Dit zal dus niet tot problemen leiden.

Binding met de raad
De wetswijziging heeft tot gevolg dat de huidige raads-(commissie) leden geen lid meer kunnen zijn van de rekenkamer. Daarmee vervalt de directe binding met de raad. Voor een rekenkamer is het van wezenlijk belang dat er feeling is met wat er speelt in de raad en aan welke onderzoeken de raad behoefte heeft.

Voor het opmaken van de groslijst onderzoeken is de inbreng vanuit de raad wenselijk ondanks dat de rekenkamer zelf haar onderzoeken bepaalt.
De rekenkamer kan zelf een ondersteunende ambtenaar aanstellen, niet zijnde een gemeentelijk medewerker. De uitzondering hierop is ondersteuning vanuit de griffie. Door te kiezen voor ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie is er ook een vorm van binding naar de raad. De griffie weet immers wat er binnen de raad leeft en welke gevoeligheden er al dan niet zijn. Dit is de sterkste vorm van onafhankelijke binding met de raad.
De wet geeft de mogelijkheid om raadsleden toe te voegen als adviseur. Hoe dit vorm wordt gegeven staat elke gemeente vrij. Wel moet het zo zijn dat de inbreng vanuit de raadsleden beperkt is tot alleen advies en daarmee ook het aantal adviseurs beperkt blijft. In de landelijke ontwikkelingen is te zien dat ervoor wordt gekozen om de auditcommissie ook de adviescommissie voor de Rekenkamer te laten zijn. De Rekenkamer en de auditcommissie kunnen 1 of 2 maal per jaar een gezamenlijke vergadering beleggen om zaken te bespreken zoals het onderzoeksprogramma, onderzoeksopzet etc. Daarnaast kan de voorzitter uiteraard zijn jaarlijks rondje langs de fracties houden voor de binding.

5 Kosten, baten en dekking

Algemeen
De landelijke tendens is dat de gemiddelde gemeente op jaarbasis 1 euro beschikbaar stelt voor de kosten van de rekenkamer. In de gemeente Borne ligt dit lager. Hier ligt het budget op € 10.000,-- voor onderzoekskosten en € 7.500, -- voor de vergoeding van de voorzitter.Tot op heden is het gelukt om de werkzaamheden binnen deze budgetten uit te voeren. Hier komen overigens nog wel de kosten bij van de ondersteuning vanuit de griffie. Op dit moment is de vergoeding van de voorzitter van de rekenkamer gekoppeld aan de vergoeding van de raadsleden en wel gelijk aan de vergoeding van de raadsleden. Door de verhoging van de raadsvergoeding is ook de vergoeding aan de voorzitter meegegaan en staat nu niet meer in de juiste verhouding tot de werkzaamheden. De koppeling aan de raadsvergoeding vindt wel in meer gemeenten plaats. Soms is deze ook wel gelijk aan de vergoeding. In dat laatste geval worden alle onderzoeken in eigen beheer uitgevoerd. In Borne worden de grote onderzoeken uitbesteed en vinden beperkte onderzoeken in eigen beheer plaats. Op basis van de huidige werkwijze kan een vergoeding van 50% voor leden als redelijk worden gezien en eventueel voor een voorzitter een vergoeding van 60%. Indien de leden van buiten de gemeente komen, kan een kilometervergoeding gegeven worden.

De financiële implicaties van Model 3:
Dit model bestaat uit drie leden. De Bornse onderzoeken worden in eigen beheer uitgevoerd. Onderzoek uitgevoerd door de leden van de rekenkamer betekent dat ook de vergoedingen navenant hoger moet komen te liggen dan extern uitgevoerde onderzoeken. Uitgaande van 50% van de vergoeding van een raadslid komt dit neer op: de voorzitter rond de € 7.500 en voor de leden rond de € 6.000, --. In deze constructie is de voorzitter ook de contactpersoon voor de regionale onderzoeken. De kosten kunnen dan worden geraamd op:
Kosten leden Rekenkamer € 19.500,--
Kosten regionale onderzoeken € 4.000,--
Overige uitvoeringskosten € 2.000,--
Totale kosten: € 25.500,--'

Dekking
Er wordt voorgesteld om de extra kosten (7000 euro op jaarbasis) van dit model in 2022 te dekken uit de algemene reserve beleidsontwikkeling en vanaf 2023 dit structureel te regelen in de begroting.

6 Vervolg na besluitvorming
Na besluitvorming zal vanuit de raad een commissie ingesteld moeten worden om drie leden voor de rekenkamer te werven.

De nieuw te vormen rekenkamer zal een nieuwe werkwijze moeten vaststellen. Het huidige document werkwijze rekenkamer zal omgevormd moeten worden tot een nieuw document werkwijze Rekenkamer Borne. De werkwijze zal vastgelegd moeten gaan worden in een onderzoeksprotocol en een eigen reglement van orde. De nieuwe Rekenkamer zal dit zelf moeten gaan opstellen en dit ter kennisname aan de raad sturen.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:
- Te kiezen voor rekenkamer model drie (drie leden, onderzoek in eigen beheer)
- De Verordening op de Rekenkamer 2022 vast te stellen
- De extra kosten van deze variant in 2022 te dekken uit de algemene reserve beleidsontwikkeling en vanaf 2023 dit structureel te regelen in de begroting

Bijlage(n)
Raadsbesluit (22int00677), inspiratiekaders lokale rekenkamers, reacties vanuit de raad/college, brief toekomst van de rekenkamer

Borne, 1-2-22

De rekenkamercommissie van de gemeente Borne,
de secretaris, de voorzitter,

S. van de Graaf R. Bron